

Ljubljana, 15. 6. 2026

Izjava za javnost: Sindikalne centrale podpiramo pobudo za razpis referendumu o spremembah Zakona o parlamentarni preiskavi in pozivamo k oddaji podpisov

Sindikati že od nekdaj zagovarjamo vrednote socialne države, pravne varnosti, socialnega dialoga in demokratičnega odločanja. Izhajamo iz prepričanja, da mora biti vsakršno izvrševanje moči, bodisi ekonomske bodisi politične, omejeno z ustreznimi varovalkami, ki varujejo dostojanstvo, človekove pravice in položaj posameznika.

Slovenija je po Ustavi demokratična, socialna in pravna država, kjer morajo biti prebivalci in vsi deležniki vključeni v sprejemanje najpomembnejših odločitev, predvsem tistih, ki vplivajo na temeljne pravice posameznika. Zato morajo biti postopki neposredne demokracije dostopni in spoštovani zlasti kadar gre za vprašanja, ki posegajo v razmerje med oblastjo, pravicami posameznika in delovanjem demokratičnih institucij.

Predlagane spremembe Zakona o parlamentarni preiskavi posegajo v ravnotežje med pristojnostmi državnih institucij in pravicami posameznika s tem, ko odpravljajo pravico preiskovanca, da pred Ustavnim sodiščem izpodbija akt o odreditvi parlamentarne preiskave, kadar ta posega v njegove človekove pravice ali temeljne svoboščine. Pravica do učinkovitega pravnega varstva, do sodelovanja pri odločanju ter pravica do izjave so pomembni civilizacijski dosežki, ki varujejo posameznika pred samovoljo države in krepijo zaupanje v njene institucije. Vedno, ko se nad posameznikom izvršuje moč države, mora ta imeti možnost, da o zakonitosti takega ravnanja pravočasno in učinkovito odloči neodvisno sodišče. Opozarjamo, da predlagana ureditev neposredno ogroža tudi novinarsko avtonomijo in varstvo virov, s čimer se ustvarja nesprejemljiv pritisk na preiskovalno novinarstvo in odvrača vire od sodelovanja z mediji, posledično pa omejuje vpogled javnosti na delovanje države.

Vprašanja socialne države, pravne varnosti in socialnega dialoga zaslužijo široko strokovno in javno razpravo, saj posegajo v temelje delovanja demokratične in pravne države. Kakršnokoli hitenje pri sprejemanju zakonodaje, brez upoštevanja strokovnjakov in interesov javnosti, ima namreč lahko težko popravljive posledice.

Zato podpiramo zbiranje podpisov za razpis referendumov o spremembah Zakona o parlamentarni preiskavi. Menimo, da bi o vsebinah, ki zadevajo temeljna načela demokratične in pravne države, morala potekati široka javna razprava in biti dana možnost, da o njih svoje stališče izrazijo tudi državljanke in državljani.

Vse, ki jim ni vseeno za ohranitev pravne države, spoštovanje demokratičnih postopkov in pravice ljudi do soodločanja, pozivamo, da podprejo prizadevanja za izvedbo referendumov ter s svojim podpisom zakonodajalcu jasno sporočijo, da se v Sloveniji pomembni zakoni, ki posegajo v ustavne pravice, pravno varnost in delovanje demokratičnih institucij, ne smejo spreminjati brez tehtne javne razprave, strokovne presoje in možnosti aktivne udeležbe ljudi.

Demokracija namreč pomeni tudi spoštovanje pravic posameznika, učinkovitih pravnih varovalk ter vključevanje ljudi v odločanje o vprašanih, ki zadevajo skupno prihodnost.

Lepo pozdravljeni,

Zveza Svobodnih sindikatov Slovenije, predsednik Andrej Zorko,

Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam, predsednik Jakob Počivavšek,

Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije, predsednik Branimir Štrukelj,

Konfederacija sindikatov 90 Slovenije, predsednik Damjan Volf,

KNSS-Neodvisnost, predsednica Evelin Tožbar.